

Recension

Larsson, Göran (2004). *Från klassrum till cyberspace: Att undervisa på distans* (129 s.). Lund: Studentlitteratur.

Torgil Persson

Distansutbildning är inte någon ny idé. Via de gamla korrespondensskolorna Hermods, Brevskolan och NKI har det bedrivits distansundervisning i Sverige i mer än 100 år. Dagens teknik innebär att information kan bli tillgänglig och kommunikation genomförbar oberoende av tid och plats och detta har inneburit att möjligheter till undervisning på distans har ökat. Staten har gett bidrag till högskolor och universitet för att locka dem att satsa på IT-baserade distansundervisningar. Religionsvetaren Göran Larsson, verksam som forskare inom projektet LearnIT, tolkar detta som en signal om en intensifiering av detta arbetssätt. Han har därför i sin nya bok *Från klassrum till cyberspace: Att undervisa på distans* något reflekterat över distansundervisningen (DU) dels ur ett historiskt, dels ur ett teoretiskt och dels ur ett praktiskt perspektiv. Hans syfte med boken är att stimulera samt att skapa förståelse för forskning om DU och distanspedagogik.

Underlaget för boken är dels tidigare forskning, främst Roger Säljös sociokulturella perspektiv på lärande i praktiken, samt en fallstudie genomförd vid Institutionen för religionsvetenskap i Göteborg. Larsson vill gärna se DU som en sociokulturell undervisningsform och återvänder ofta till Säljös forskning. Larssons fallstudie får en svag trovärdighet genom ett alltför lågt deltagande i den enkät som bildar grunden för undersökningen. Larsson resonerar bort detta faktum genom att jämföra deltagandet i ett tveksamt genomströmningsresonemang.

Boken kretsar kring förutsättningarna för DU genom den allt ökande möjligheten till kommunikativt arbete. Detta kan ske dels mellan lärare

och den enskilde studenten men även enligt ett kollaborativt arbetssätt, där läraren i centrum har kontakt med alla i gruppen, samtidigt som man där också kommunicerar med varandra.

Resultaten av Larssons fallstudie sammanfattas genom att återvända till både studenters och lärares uppfattningar om DU med datorstöd som något utvecklingsbart men även problemfyllt. Därefter efterlyser författaren avslutningsvis mer forskning om DU och distanspedagogik: "För att kunna bemöta och tillgodose både studenters, lärares och det omgivande samhällets förväntningar och krav på en adekvat och flexibel utbildning vid högskolor och universitet krävs en kontinuerlig uppföljning och utvärdering och modifiering av distansutbildningen. För att uppnå detta är det en nödvändighet att ta del av och ta hänsyn till både lärares och studenters erfarenheter och synpunkter". Larsson återvänder ofta till behovet av de så välbehövliga diskussionerna i det kollaborativa samarbetet samt vägar till att lösa den klumpiga teknik som skapar ständiga missförstånd.

Genom att utvecklingen inom informations- och kommunikationsteknik emellertid går så snabbt kommer troligtvis svårigheterna att bestå. Spannet mellan de mest avancerade IKT-användarna och de som bara "hänger med" kommer hela tiden att öka och därmed skapa nya problem av såväl teknisk som didaktisk karaktär. Frågan är om inte de gamla Hermods-kurserna blir en framtida lösning på den typ av flexibelt lärande som ändå var grunden för det som vi idag kallar DU.